

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **ALBA s. r. o.**, se sídlem Truhlářská 1108/3, Praha, zastoupené JUDr. Ing. Tomášem Matouškem, advokátem se sídlem Dukelská 15, Hradec Králové, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2013, č. j. 31473/13/5000-14301-711428, o návrhu Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích na přikázání věci Městskému soudu v Praze,

t a k t o :

Návrh Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích na přikázání věci Městskému soudu v Praze **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 17. 2. 2014 podala žalobkyně u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2013, č. j. 31473/13/5000-14301-711428, kterým žalovaný rozhodl o odvoláních proti platebním výměrům na daň z přidané hodnoty za leden, únor a březen 2010. V žalobě mimo jiného poukázala na skutečnost, že zatímco platební výměry za leden a únor 2010 byly vydány Finančním úřadem pro Prahu 1, platební výměr za březen 2010 byl vydán Finančním úřadem v Pardubicích, a dodala, že vzhledem k tomu, že v nyní posuzované věci vydaly rozhodnutí v prvním stupni dva různé správní orgány, podala z právní opatrnosti tuto žalobu k oběma v úvahu připadajícím soudům, což je stav jistě nežádoucí. Vydání jediného společného rozhodnutí proti výše uvedeným platebním výměrům měla žalobkyně za nevhodný a nezákonný postup, který jí značně ztížil přístup k soudnímu řízení.

[2] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích přípisem ze dne 20. 2. 2014, č. j. 52 Af 7/2014 – 40, vyzval žalobkyni ke sdělení, zda v této věci podala žalobu i u Městského soudu v Praze, a požádal o doložení této skutečnosti. Dne 28. 2. 2014 žalobkyně odpověděla, že byla nucena podat žalobu i u Městského soudu v Praze, neboť napadené rozhodnutí žalovaného se týkalo daňových řízení dvou správců daně. K tomu přiložila kopii elektronického potvrzení o zaslání této žaloby Městskému soudu v Praze. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích poté přípisem ze dne 14. 5. 2014, č. j. 52 Af 7/2014 – 70, vyzval účastníky řízení ke sdělení, zda souhlasí s návrhem na přikázání věci Městskému soudu v Praze. Žalovaný s tímto návrhem souhlasil. Žalobkyně uvedla, že dle jejího názoru není pro přikázání věci důvod, neboť dne 17. 2. 2014 podala správní žalobu i u Městského soudu v Praze. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích poté přípisem ze dne

29. 5. 2014, č. j. 52 Af 7/2014 -79, předložil věc Nejvyššímu správnímu soudu s návrhem na její přikázání Městskému soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že se jedná „o přezkum jediného žalovaného rozhodnutí se stejným skutkovým a právním základem, přičemž v prvním stupni převážně rozhodoval v daňovém řízení Finanční úřad v Praze a je tak příslušným soudem Městský soud v Praze“.

[3] Nejvyšší správní soud nejprve konstatuje, že z návrhu na přikázání věci není patrné, o jaké zákonné ustanovení Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích svůj postup opírá. V návrhu uvedl, že Městský soud v Praze je „příslušný“, což by nasvědčovalo použití § 7 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Vzhledem k tomu, že sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni (Finanční úřad v Pardubicích), se nepochybně nachází v obvodu Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, je k vyřízení věci místně příslušný tento soud, a citované ustanovení tak nelze použít. V případě aplikace citovaného ustanovení by navíc bylo přímo na Krajském soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, nikoli na zdejším soudu, aby věc postoupil soudu místně příslušnému, má-li za to, že sám místně příslušný není. Jelikož se rovněž nejedná o situaci, kdy by pro vyloučení soudců specializovaných senátů nebylo možno sestavit senát, je třeba vyloučit také úvahy směřující k aplikaci § 9 odst. 1 s. ř. s. o tzv. delegaci nutné. Nejvyšší správní soud se tedy podrobněji zabýval pouze otázkou použití § 9 odst. 2 s. ř. s., dle něhož platí, že Nejvyšší správní soud může věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

[4] Tato tzv. delegace vhodná představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu určená procesními předpisy je tedy základní pravidlo, které je promítnutím dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jednotlivými články tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou nejlepší předpoklady pro jejich náležité projednání a rozhodnutí.

[5] V otázce tzv. delegace vhodné již existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Rozšířený senát se k tomuto institutu vyjádřil v usnesení ze dne 22. 4. 2004, č. j. Nad 138/2003 - 26, publ. pod č. Sb. NSS 305/2004 (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), takto: „*Delegace vhodná je výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit pouze v těch ojedinělých případech, v nichž by projednání věci jiným než místně příslušným krajským soudem znamenalo z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci.*“

[6] Obdobný názor na věc již opakovaně zaujal Ústavní soud, např. v nálezu ze dne 2. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 938/10, dostupné z <http://nalus.usoud.cz/>: „*[Z]ásada zákonného soudce představuje jednu ze základních záruk nezávislého a nestranného soudního rozhodování v právním státě a podmínku řádného výkonu té části veřejné moci, která byla soudům ústavně svěřena. Dodržení obecných zákonných podmínek určení příslušnosti soudu je zárukou toho, že nedojde k libovolnému určování příslušnosti soudu, jebož cílem by mohlo být ovlivnění výsledku soudního rozhodování. Předpokladem přikázání věci z důvodu vhodnosti podle § 12 odst. 2 o. s. ř. je, aby pro takové rozhodnutí byly splněny podmínky v tomto ustanovení uvedené. Jak již Ústavní soud uvedl ve svých (citovaných) rozhodnutích, lze soubhlasit s tím, že předpokladem uvedeného postupu je (typicky) existence okolností, jež umožňují hospodárnější a rychlejší projednání věci, či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci jiným, než podle zákona příslušným soudem (náleží Ústavního soudu ze dne 7. 10. 1996 sp. zn. IV. ÚS 222/96, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 6, str. 201). Na straně druhé Ústavní soud zdůrazňuje, že přitom je však třeba mít na zřeteli, že obecná místní příslušnost soudu, který má věc projednat, je zásadou základní a případná delegace příslušnosti*

pokračování

jinému soudu je toliko výjimkou z této zásady, kterou je třeba vykládat restriktivně (náleží Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2001 sp. zn. I. ÚS 144/2000, Sbírnka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 24, str. 281)“.

[7] Z výše uvedeného plyne, že delegace vhodná je pouhou výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit jen v ojedinělých a odůvodněných případech. Podmínky pro delegaci vhodnou je tedy nutno interpretovat restriktivně a výjimku z pravidla lze připustit pouze tehdy, je-li to z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či spolehlivější pro náležité posouzení věci. Jinými slovy, k základnímu důvodu musí přistoupit další důvody a naléhavé zájmy, které výjimečně a zcela ojediněle převáží ústavní zásadu zákonného soudce a soudu.

[8] Nejvyšší správní soud dospěl v nyní posuzované věci k závěru, že podmínky pro uplatnění institutu delegace vhodné splněny nebyly. Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích odůvodnil svůj návrh na přikázání tím, že v prvním stupni rozhodoval „převážně“ Finanční úřad pro Prahu 1. Pouhá skutečnost, že dvě ze tří rozhodnutí správního orgánu prvního stupně byla vydána správním orgánem se sídlem v obvodu Městského soudu v Praze, však bez dalšího nijak neodůvodňuje předpoklad, že řízení u tohoto soudu bude hospodárnější, rychlejší nebo spolehlivější, a tak ani nepředstavuje relevantní důvod pro uplatnění institutu delegace vhodné. V nyní posuzované věci se jedná o přezkum jediného napadeného rozhodnutí, přičemž dle vyjádření Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích mají všechna rozhodnutí správního orgánu prvního stupně stejný skutkový a právní základ, pouze se týkají různých zdaňovacích období. Přikázáním věci Městskému soudu v Praze by tak z pohledu shora nastíněných kritérií pro delegaci vhodnou došlo pouze ke zlepšení dostupnosti soudního řízení pro žalobkyni, jež má sídlo v Praze, ona sama však k návrhu na přikázání věci k Městskému soudu v Praze uvedla, že pro ně nevidí důvod. Pro úplnost lze konstatovat, že zákon č. 303/2011 Sb., který modifikoval pravidlo pro určení místní příslušnosti soudů uvedené v § 7 odst. 2 s. ř. s. tak, že pro určení místní příslušnosti je rozhodné sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni, nabyt účinnosti teprve k datu 1. 1. 2012. Hlavním důvodem pro tuto novelizaci soudního řádu správního bylo přispět ke zrychlení soudního řízení správního rovnoměrnějším rozložením nápadu agend na všechny krajské soudy. Přímou souvislost mezi rychlostí či hospodárností řízení a sídlem správního orgánu prvního stupně tak nelze najít. Pro návrh Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích na přikázání věci Městskému soudu v Praze tak neexistuje žádný zákonem předvídaný důvod.

[9] Nejvyšší správní soud považuje za potřebné poukázat na znění § 9 odst. 2 s. ř. s., podle něhož může Nejvyšší správní soud přikázat věc jinému než místně příslušnému krajskému soudu. Městský soud v Praze přitom k vyřízení nyní posuzované věci místně příslušný nepochybně je, neboť dvě ze tří rozhodnutí v prvním stupni vydal Finanční úřad pro Prahu 1. Z právě uvedeného je zřejmé, že k přezkoumání napadeného rozhodnutí jsou místně příslušné oba soudy. Nastala tedy situace, kdy u dvou soudů byla s totožnými účastníky zahájena řízení o přezkumu téhož správního rozhodnutí. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, přiměřeně použitelný na základě § 64 s. ř. s., obsahuje v § 11 odst. 2 pravidlo, podle něhož je-li místně příslušných několik soudů, může se řízení konat u kteréhokoli z nich. To znamená, že v posuzovaném případě postačovalo podat správní žalobu i jen u jednoho z příslušných soudů, a to dle volby žalobce.

[10] Podle § 32 část věty před středníkem s. ř. s. je řízení zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu. Nejvyšší správní soud připomíná, že i v řízení před správními soudy platí jedna ze základních procesních zásad, podle níž nelze projednávat jednu věc ve dvojím řízení (překážka

litispence). Zároveň platí, že totožnost věci v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je dána totožností účastníků řízení a napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2011, č. j. 2 As 63/2011 - 60). V nyní posuzované věci je tak z okolností popsaných Krajským soudem v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích patrné, že buď u tohoto soudu, nebo u Městského soudu v Praze (u toho z nich, jemuž žaloba došla později; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2004, č. j. 4 Azs 189/2004 - 89) nastala překážka věci zahájené, jež je neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení, připouštějící pouze řešení předvídané v § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[11] Závěrem lze dodat, že v souvislosti s rozhodováním o tomto návrhu na delegaci není namístě jakkoli hodnotit správnost či vhodnost postupu žalovaného, který jediným rozhodnutím přezkoumal více rozhodnutí různých správních orgánů prvního stupně (kde navíc za žalobkyni jednali různí zástupci). Nejvyšší správní soud je však přesvědčen, že je za této situace nanejvýš vhodné podrobit rozhodnutí žalovaného soudnímu přezkumu u jediného soudu, aby se předešlo diskrepancím. Proto neuvažoval o tom, že by snad bylo možné z procesních důvodů nahlížet na rozhodnutí žalovaného materiálně jako na tři různá rozhodnutí, což by umožnilo jak předkládajícímu, tak i druhému dotčenému soudu učinit „standardní“ procesní kroky (postoupit návrh v části, kde pro vyřízení není místně příslušný, soudu místně příslušnému), jež by však vedly k rozštěpení přezkumného řízení. Náprava by pak opět vedla v druhém sledu přes delegaci vhodnou k opětovnému přiblížení věci tak, aby se případ dostal do rukou jediného rozhodujícího senátu. Takový postup sice zřejmě není teoreticky vyloučen, ale podle mínění zdejšího soudu postrádá prvek efektivnosti, a tím i kýžené opodstatnění.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu